

Welkom

Rechtspraak Pensioen en scheiding
Mr. Wim P.M. Thijssen
Advocaat bij Pensioenadvocaten.nl te Amstelveen
9 mei 2023

Onderwerpen Pensioen en scheiding:

- Pensioenverrekening
- Pensioenverevening
- Pensioenverdeling
- Bijzonder partnerpensioen

Pensioenverrekening

HR 7 oktober 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY0928:

- Pensioen valt niet in een huwelijksgoederengemeenschap
- Bij de verdeling van een huwelijksgoederengemeenschap hoeft met pensioen geen rekening te worden gehouden
- Beide partijen houden de eigen pensioenen (opgebouwd ouderdomspensioen en partnerpensioen)

HR 27 november 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4271 inzake Boon/Van Loon:

- Het eerste arrest waarin de Hoge Raad uitdrukkelijk “om” ging
- Het eerste arrest waarin de Hoge Raad uitdrukkelijk overgangsrecht formuleerde

Kern van de uitspraak (1):

- Pensioenrechten zijn voorwaardelijke vorderingsrechten, ook als het pensioen nog niet is ingegaan
- Pensioenrechten vallen in een te verdelen ontbonden huwelijksgoederengemeenschap en moeten worden verdeeld
- Pensioenrechten kunnen niet aan een ander dan de rechthebbende worden toebedeeld
- Daarom dient verdeling te worden gerealiseerd door waardeverrekening

Kern van de uitspraak (2):

- De waarde van ouderdomspensioen moet worden verrekend omdat ouderdomspensioen voorziet in de behoefte van beide partners (verlengde zorgplicht op grond van art. 1:81 BW)
- Eventuele werknemerspremie kwam ten laste van de gemeenschap
- Dit geldt op overeenkomstige wijze voor partnerpensioen

Kern van de uitspraak (3):

- Geen waardeverrekening bij bijzondere verknochtheid
- Voorbeeld van bijzonder verknocht pensioen: een “zuiver” arbeidsongeschiktheidspensioen (HR 22 juni 1990, ECLI:NL:HR:1990:AD1162)

Kern van de uitspraak (4):

- Beide partners hebben recht op 50% van de waarde van tot de datum van ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap opgebouwd ouderdomspensioen en partnerpensioen
- Hoofdregel: waardeverrekening ineens
- Nevenregel: uitgestelde waardeverrekening (opleggen voorwaardelijke uitkering aan de partner die is overbedeeld vanaf de ingangsdatum van het ouderdomspensioen als en zolang beiden leven)

Overgangsrecht (1):

- Niet van toepassing bij ontbinding huwelijksgoederengemeenschap en verdeling vóór 27 november 1981
- Van toepassing als de huwelijksgoederengemeenschap vóór 27 november 1981 werd ontbonden, maar nog niet was verdeeld

Overgangsrecht (2):

- Wisselend beeld in de rechtspraak als vóór 27 november 1981 een overeenkomst werd gesloten omtrent de verdeling van een huwelijksgoederengemeenschap zonder met pensioenverrekening rekening te houden bij ontbinding op of na 27 november 1981
- Waarschijnlijk wèl pensioenverrekening omdat de verdeling volgt op de ontbinding op of na 27 november 1981

**Gemeenschappelijk Hof van Justitie van
Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van
Bonaire, Sint Eustatius en Saba 30
november 2021,
ECLI:NL:OGHACMB:2021:439 (1):**

- Pensioenen vielen niet in
huwelijksgoederengemeenschap
- Geen recht op pensioenverrekening

**Gemeenschappelijk Hof van Justitie van
Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van
Bonaire, Sint Eustatius en Saba 30
november 2021,
ECLI:NL:OGHACMB:2021:439 (2):**

- Convenant: verdeling bij helfte van tot einde huwelijk opgebouwde pensioenaanspraken
- Verdeling feitelijk niet gerealiseerd

**Gemeenschappelijk Hof van Justitie van
Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van
Bonaire, Sint Eustatius en Saba 30
november 2021,
ECLI:NL:OGHACMB:2021:439 (3):**

- Nakomingsvordering strekkend tot uitgestelde pensioenverrekening
- “Omzetting” kennelijk op grond van aanvullende werking redelijkheid en billijkheid

**Gemeenschappelijk Hof van Justitie van
Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van
Bonaire, Sint Eustatius en Saba 30
november 2021,
ECLI:NL:OGHACMB:2021:439 (4):**

- Verrekeningsplichtige had rekening moeten houden met de vordering
- Geen rechtsverwerking
- Geen verjaring, vordering binnen 5 jaar na pensioeningang ingesteld

Rechtbank Gelderland 6 april 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:1698 (1):

- Scheiding in 1994
- Huwelijksgoederengemeenschap
- Vordering strekkend tot uitgestelde pensioenverrekening
- Vordering voldoende bepaalbaar als maandbedragen worden gevorderd maar uitsluitend jaarbedragen worden aangetoond

Rechtbank Gelderland 6 april 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:1698 (2):

- Vordering tot uitgestelde pensioenverrekening afgewezen
- In 1994 was pensioenverrekening ineens overeengekomen
- Rechter wijst geen pensioenverrekening ineens toe

**Rechtbank Gelderland 6 april 2022,
ECLI:NL:RBGEL:2022:1698 (3):**

Geen principieel oordeel of bij gebreke van huwelijkse voorwaarden of een convenant pensioenverrekening ineens de hoofdregel is en van uitgestelde pensioenverrekening slechts sprake kan zijn als pensioenverrekening ineens tot een onaanvaardbaar rechtsgevolg leidt of is overeengekomen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 mei 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:3964 (1):

- Verrekeningsplichtige veroordeeld tot betalingen uit hoofde van uitgestelde pensioenverrekening
- Beroept zich op onaanvaardbaarheid (financiële onmacht)
- Vordert schorsing uitvoerbaarheid bij voorraad

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 mei 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:3964 (2):

- Belangenafweging (kennelijk op basis van het onaanvaardbaarheidsleerstuk)
- Financiële noodtoestand niet voldoende aangetoond
- Kans van slagen hoger beroep speelt geen rol bij de toets

Pensioenverevening

Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS) (1):

- Bij scheiding van tafel en bed, echtscheiding en beëindiging geregistreerd partnerschap (art. 1)
- Uitsluiting mogelijk (art. 2, lid 1)

Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS) (2):

- Recht op uitbetaling van 50% van het tijdelijk huwelijk opgebouwd ouderdomspensioen voor ex-partner (art. 2, lid 2)
- Zelfstandig recht jegens uitvoeringsorgaan (formulier) (art. 2, lid 2)
- Afwijkend percentage en afwijkende periode mogelijk (art. 4)
- Conversie (art. 5)

Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS) (3):

- Inwerkingtreding 1 mei 1995
- Geldt voor scheidingen (scheiding van tafel en bed of beëindiging huwelijk) op of na 1 mei 1995
- Overgangsrecht: in bijzondere situaties beperkte verevening bij scheiding vóór 27 november 1981 (art. 11 WVPS)
- Bij uitsluiting pensioenverevening géén pensioenverrekening (art. 1:94, lid 2, aanhef en onder b BW)

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 1 maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:1618 (1):

- Afstand van pensioenverevening overeengekomen in vaststellingsovereenkomst
- Beroep op dwaling door vereveningsgerechtigde
- Geen bekendheid met bepaalde pensioenen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 1 maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:1618 (2):

- Vordering afgewezen
- Vereveningsgerechtigde had onderzoeksplicht
- Niet nakoming daarvan voor rekening en risico vereveningsgerechtigde
- Vgl. art. 9 WVPS en art. 843a Rv.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 29 maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:2382 (1):

- Beroepsfout advocaat
- Recht op conversie overeengekomen mits binnen 6 maanden na einde huwelijk verzocht
- Advocaat wees de vereveningsgerechtigde niet op de vervaltermijn

**Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 29
maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:2382
(2):**

- Vereveningsgerechtigde 6 jaar ouder dan vereveningsplichtige
- Bij conversie uitkeringen vanaf eigen pensioendatum
- Zonder conversie pas 6 jaar na pensioeningang vereveningsplichtige

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 29 maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:2382 (3):

- Veroordeling tot betaling schadevergoeding op te maken bij staat
- Vraag: is er schade?
- Contante waarde van conversierecht gelijk aan contante waarde recht op uitbetaling en bijzonder partnerpensioen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 juni 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:4904 (1):

- Pensioenverevening volgens wettelijk standaardsysteem overeengekomen
- Vereveningsplichtige had meerdere kleine pensioenen onder afkoopgrens, geen wettelijke vereveningsplicht (art. 3, lid 3 WVPS)

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 juni 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:4904 (2):

- Vereveningsgerechtigde vorderde desondanks verevening omdat verevening zou zijn overeengekomen
- Haviltex uitleg
- Wet gevolgd, geen recht op pensioenverevening

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 juni 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:4904 (3):

- Beroep op aanvullende werking redelijkheid en billijkheid (aanvulling van de overeenkomst) afgewezen
- Beroep op beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid (terzijde schuiven WVPS) ook afgewezen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 juni 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:4904 (4):

- Geen nietige bepaling
- Beroep op eigendomsontneming ook afgewezen (beroep niet onderbouwd)

**Rechtbank Noord-Holland 10 juni 2022,
ECLI:NL:RBNHO:5067**

**Rechtbank Noord-Nederland 18 mei 2022,
ECLI:NL:RBNNE:2022:1700:**

- Geen uitsluiting van pensioenverevening en bijzonder partnerpensioen op grond van mondelinge afspraak
- Bestaan afspraak niet bewezen
- Voor uitsluiting van pensioenverevening is een schriftelijke overeenkomst vereist

**Rechtbank Rotterdam 5 oktober 2022,
ECLI:NL:RBROT:2022:8330:**

Vordering tot pensioenverevening afgewezen omdat het te verevenen ouderdomspensioen volledig vóór het huwelijk was opgebouwd

Rechtbank Midden-Nederland 26 oktober 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4406 (1):

- Vroegpensioen toegekend in het kader van de VPL-wetgeving dat opvolger was van de FPU (een VUT-regeling) diende te worden verevend
- Er was sprake van een opgebouwd onvoorwaardelijk pensioen met verrekenbare waarde

Rechtbank Midden-Nederland 26 oktober 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4406 (2):

- VUT en voorwaardelijk pensioen (pensioen dat uitsluitend wordt uitgekeerd aan werknemers die tot de pensioendatum in dienst blijven) is geen pensioen in de zin van de WVPS
- Hier betref het een onvoorwaardelijk kapitaal gedekt pensioen

Rechtbank Midden-Nederland 26 oktober 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4406 (3):

- Onvoorwaardelijk en kapitaal gedekt pensioen geldt als pensioen in de zin van de WVPS, ook al is het pensioen de opvolger van de vroegere VUT

Rechtbank Gelderland 1 december 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:8205 (1):

- Een jaar vóór de invoering van de WVPS werd uitsluiting van pensioenverrekening overeengekomen
- De vraag was of daarmee ook pensioenverevening was uitgesloten

**Rechtbank Gelderland 1 december 2021,
ECLI:NL:RBMNE:2021:8205 (2):**

Uit HR 24 oktober 1997, LJN ZC2473, NJ 1999/395 volgt dat uitsluiting van pensioenverevening slechts kan worden aangenomen indien schriftelijk een regeling is getroffen die op uitsluiting van pensioenverevening ziet, maar dat niet per se nodig is dat het begrip pensioenverevening uitdrukkelijk wordt genoemd.

Rechtbank Gelderland 1 december 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:8205 (3):

- Uitleg op basis van Haviltex-formule
- Mede op basis van wat op de zitting werd besproken oordeelde de rechtbank dat partijen zich in 1994 niet bewust waren van het verschil tussen pensioenverrekening en pensioenverevening

**Rechtbank Gelderland 1 december 2021,
ECLI:NL:RBMNE:2021:8205 (4):**

De potentieel vereveningsplichtige mocht er van uitgaan dat haar pensioen niet zou worden verevend

Pensioenverdeling

Wet pensioenverdeling bij scheiding 2027:

- Wetsvoorstel kamerstukken 35 287
- Conversie hoofdregel
- Geen melding scheiding, automatische verwerking na inschrijving BRP (art. 4)
- Uitsluiting mogelijk (art. 4)
- Verevening bij scheiding van tafel en bed of buitenlandse echtscheiding die niet binnen 6 maanden is ingeschreven in de BRP (art. 5)

Rechtbank Den Haag 15 maart 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2670 (1):

- Vereveningsgerechtigde vordert conversie omdat dan eerder aanspraak kan worden gemaakt op uitkeringen
- Beroep op de redelijkheid en billijkheid die meebrengen dat het voorstel van Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 moet worden toegepast
- Invoering van die wet zou uitsluitend zijn uitgesteld vanwege de Corona-pandemie

Rechtbank Den Haag 15 maart 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2670 (2):

- Geen plaats voor anticipatie
- Onduidelijk of en zo ja, in welke vorm, het wetsvoorstel zal worden aangenomen.
- Het uitstel hing niet samen met de Corona-pandemie maar met de WTP

Bijzonder partnerpensioen

Bijzonder partnerpensioen (1):

- Vóórhuwelijkse en huwelijkse partnerpensioen afgesplitst voor de ex-partner
- Niet voor geheel vóórhuwelijks partnerpensioen
- Bij echtscheiding, beëindiging geregistreerd partnerschap of beëindiging niet-geregistreerd partnerschap volgens de voorwaarden van de pensioenregeling

Bijzonder partnerpensioen (2):

- Uitsluiting mogelijk; instemming pensioenuitvoerder constitutief vereiste
- Vervreemding bijzonder partnerpensioen aan eerdere of nieuwe partner mogelijk; instemming pensioenuitvoerder constitutief vereiste
- Aanwas bijzonder partnerpensioen bij partnerpensioen na overlijden ex-partner mogelijk

Gerechtshof Amsterdam 30 oktober 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:4028 (1):

- Overledene had partnerpensioen opgebouwd bij BPF
- Dat partnerpensioen bestond gedeeltelijk uit partnerpensioen verworven op grond van waardeoverdracht en opgebouwd bij een vroegere pensioenuitvoerder
- Hij ging sterfbedhuwelijk aan

Gerechtshof Amsterdam 30 oktober 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:4028 (2):

- Partner ontving partnerpensioen
- Ex-partner had echtscheiding nimmer gemeld bij de pensioenuitvoerder die had overgedragen
- Ex-partner vorderde bijzonder partnerpensioen bij het BPF

Gerechtshof Amsterdam 30 oktober 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:4028 (3):

- Recht op bijzonder partnerpensioen bestaat van rechtswege
- Al dan niet melden niet relevant
- Het BPF moest alsnog bijzonder partnerpensioen afsplitsen voor de ex-partner van de overledene en de betalingen verrichten
- Teveel aan de partner bij overlijden betaald partnerpensioen was niet teruggevorderd

**Gerechtshof Amsterdam 30 oktober 2018,
ECLI:NL:GHAMS:2018:4028 (4):**

Opmerking: de vraag rijst of het BPF een vorderingsrecht heeft op de overdragende pensioenuitvoerder en/of de werkgever van destijds en/of de gerechtigde tot het bijzonder partnerpensioen in verband met “dubbel” betaald partnerpensioen

Dank voor uw aandacht

Vergeet u niet de toets vragen
te beantwoorden